

правонаступництво, стверджують про те, що оскільки суб'єктивні права та юридичні обов'язки – категорії ідеологічні, вони не здатні передаватися, ні переходити до інших суб'єктів. Тому правонаступництво є нічим іншим, як припиненням права (обов'язку) у попереднього носія, і виникнення на його підставі права (обов'язку) у нового носія (В.А. Белов, В.А. Рясенцев, В.С. Толстой та ін.).

На сьогодні зазначені аргументи мають оцінюватись з урахуванням положень центрального акта цивільного законодавства – ЦК України, із змісту якого беззаперечно випливає оборотоздатність майнових прав (обов'язків), тобто визнана законом можливість права та (або) обов'язку переходити до нового суб'єкта, із можливим збереженням усіх інших особливостей правовідношення, в якому перебував правопередник. Тому правонаступництво є похідною підставою набуття прав та обов'язків, що підкреслює взаємозв'язок і зумовленість правовідношення правонаступника з правовідношенням правопередника, а тому породжує зміну цивільного правовідношення, а не припинення попереднього і виникнення нового правовідношення. У цьому аспекті правонаступництво є нерозривно пов'язаним з поняттям “юридичні (цивільно-правові) наслідки”, до числа яких належать виникнення, зміна та припинення цивільних прав та обов'язків (ч. 1 ст. 202, ч. 1 ст. 626 ЦК України).

Чурпіта Г.В., доцент кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ЗАЯВНИКИ ТА ІНШІ ЗАІНТЕРЕСОВАНІ ОСОБИ У СПРАВАХ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ПРОБЛЕМИ УНІФІКАЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Цивільне процесуальне законодавство України серед осіб, які беруть участь у справах окремого провадження, називає заявників, інших заінтересованих осіб та їхніх представників (ч. 2 ст. 26 ЦПК України). Крім того, як впливає із ч. 3 ст. 26 ЦПК

України, у справах окремого провадження можуть також брати участь органи та особи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.

Як правильно відмічає Ю.В. Білоусов, основними учасниками справ окремого провадження є заявники та заінтересовані особи. Визначення такого основного суб'єктного складу зумовлене відсутністю спору про право, а відповідно – і сторін із протилежними інтересами. Це не означає, що між особами, які беруть участь у справі окремого провадження, не може існувати відносин напруженого характеру чи існувати певних непорозумінь, однак цей спір має специфічний характер, він не має характеру спору про право, а є спором про стан, факт, обставину.

Отже, заявники та інші заінтересовані особи – це основні учасники цивільних справ окремого провадження, метою участі у цивільному процесі яких є підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав та інтересів особи або створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав або підтвердження наявності чи відсутності неоспорюваних прав.

Заявник – особа, в інтересах якої відкрито окреме провадження у цивільній справі.

Щодо застосування цього терміна проблем не виникає: будь-яку особу, яка звертається до суду із заявою про відкриття окремого провадження, цивільне процесуальне законодавство називає заявником.

Інші заінтересовані особи – будь-які особи, на права, свободи чи інтереси яких може вплинути ухвалене у справі окремого провадження судове рішення.

Таке поняття носить збірний характер і охоплює всіх осіб, прав, свобод та інтересів яких тією чи іншою мірою може стосуватися ухвалене у справі окремого провадження рішення.

Слід зазначити, законодавець є непослідовним у найменуванні зазначеної категорії осіб, які беруть участь у справах окремого провадження. Так, у ч. 1 ст. 28, ч. 5 ст. 31, ч. 4 ст. 235, ч. 1 ст. 253, ч. 1 ст. 254, ч. 1 ст. 272, ст. 277 ЦПК України зазначені особи іменуються “заінтересованими особами”. Водночас, відповідно до ч. 2 ст. 26, ч. 1 ст. 38, ч. 1 ст. 250 ЦПК України такі особи є вже “іншими заінтересованими особами”.

Змістовної різниці у наведених найменуваннях окресленої категорії осіб, які беруть участь у справах окремого провадження, не вбачається. Хоча, вважаємо, законодавчу термінологію необхідно привести до внутрішньої узгодженості. У зв'язку із цим, доцільніше для позначення осіб, які беруть участь у справах окремого провадження, поряд із заявником, використовувати єдине термінологічне словосполучення “заінтересовані особи”: бо незрозуміло, по відношенню до яких осіб, які беруть участь у справі, заінтересовані особи є “іншими”? Якщо відносно заявника, то він не є заінтересованою особою, а має самостійний цивільний процесуальний правовий статус.

Виходячи з наведеного, доцільно внести зміни до ч. 2 ст. 26, ч. 1 ст. 38, ч. 1 ст. 250 ЦПК України, виключивши з указаних правових норм термін “інші”.

Отже, у межах цієї невеликою наукової розвідки ми визначили основних учасників цивільних справ окремого провадження, а також внесли певні пропозиції щодо оптимізації цивільного процесуального законодавства України у відповідному контексті.

Хуторянський О.В., заступник
начальника навчально-
методичного центру Національної
академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ЩОДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ “НЕНАДАДАННЯ ДОПОМОГИ ОСОБИ” У КОНТЕКСТІ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 136 КК УКРАЇНИ

Слово “ненадання” в українській мові визначається як заперечення слова надання (надавати, надати), що розуміється як: 1) дати що-небудь у якійсь кількості або у кілька заходів; 2) завдати поразки кому-небудь, перемогти когось; 3) відправляти, надсилати щось кому-небудь; 4) давати можливість мати щось, користуватися чимось; 5) присвоювати, присуджувати звання (вчений ступінь тощо); 6) додавати, добавляти яку-небудь якість, властивість; 7) наділяти якими-небудь рисами, робити якимось на вигляд; 8) примушувати кого-